

2026-05-31

Rzecznik Praw Obywatelskich

Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

Do wiadomości:**Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej**

Kancelaria Sejmu RP
ul. Wiejska 4/6/8
00-902 Warszawa

Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Kancelaria Senatu RP
ul. Wiejska 6/8
00-902 Warszawa

Komisja Polityki Społecznej i Rodziny Sejmu RP

Kancelaria Sejmu RP
ul. Wiejska 4/6/8
00-902 Warszawa

Komisja Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej Senatu RP

Kancelaria Senatu RP
ul. Wiejska 6/8
00-902 Warszawa

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej	
KANCELARIA GŁÓWNA	
Data wpływu:	2026 -06- 03 -17-
L. dz.	

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

Zakład Ubezpieczeń Społecznych
ul. Szamocka 3, 5
01-748 Warszawa

Przewodniczący Parlamentarnego Zespołu ds. Seniorów

Kancelaria Sejmu RP
ul. Wiejska 4/6/8
00-902 Warszawa

**WNIOSEK O PODJĘCIE DZIAŁAŃ LEGISLACYJNYCH W CELU ZMIANY ZASAD
USTALANIA POTRĄCEŃ Z EMERYTUR I RENT OD KWOTY BRUTTO ZAMIAST OD
KWOTY FAKTYCZNIE NALEŻNEJ DO WYPŁATY**

Szanowny Panie Rzeczniku,

niniejsze pismo kieruję jednocześnie do najważniejszych organów państwa odpowiedzialnych za ochronę praw obywatelskich, tworzenie prawa oraz funkcjonowanie systemu ubezpieczeń społecznych, ponieważ przedstawiony problem ma charakter systemowy i dotyczy milionów emerytów i rencistów w Polsce.

Zwracam się z uprzejmą prośbą o podjęcie działań przewidzianych ustawą o Rzeczniku Praw Obywatelskich, w szczególności o rozważenie skierowania wystąpienia generalnego do właściwych organów państwa oraz podjęcie działań zmierzających do zmiany przepisów regulujących zasady dokonywania potrąceń z emerytur i rent.

Przedmiotem mojego wystąpienia nie jest kwestionowanie prawa państwa do pobierania podatków, składek ani dochodzenia należności publicznoprawnych, lecz sposób ustalania podstawy potrąceń.

Obecnie obowiązujące przepisy przewidują, że granice potrąceń z emerytur i rent ustalane są od kwoty brutto świadczenia, a więc przed odliczeniem składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz podatku dochodowego.

W mojej ocenie rozwiązanie to jest niesprawiedliwe, nieracjonalne i wymaga pilnej zmiany.

Emeryt lub rencista nigdy nie otrzymuje do swojej dyspozycji kwoty brutto świadczenia.

Kwota brutto jest wyłącznie wartością księgową służącą do wyliczenia obciążeń publicznoprawnych.

Do faktycznej dyspozycji świadczeniobiorcy pozostaje wyłącznie kwota netto, czyli kwota po odliczeniu składki zdrowotnej i podatku które mają pierwszeństwo w zaspokojeniu.

Mimo to ustawodawca przyjął rozwiązanie, zgodnie z którym potrącenia egzekucyjne oraz administracyjne ustalane są od kwoty brutto, a więc od kwoty, której świadczeniobiorca nigdy faktycznie nie otrzymuje.

W praktyce prowadzi to do sytuacji, w której:

- składka zdrowotna naliczana jest od kwoty brutto,
- podatek dochodowy naliczany jest od kwoty brutto,
- granice potrąceń ustalane są również od kwoty brutto.

Powoduje to kumulację obciążeń od tej samej podstawy oraz znaczące zwiększenie rzeczywistego ciężaru ekonomicznego ponoszonego przez emeryta lub rencistę.

W mojej ocenie potrącenia powinny być ustalane od kwoty rzeczywiście należnej do wypłaty, a więc od kwoty netto pozostającej po dokonaniu obowiązkowych potrąceń publicznoprawnych.

Takie rozwiązanie byłoby:

- bardziej sprawiedliwe społecznie,
- bardziej przejrzyste,
- zgodne z rzeczywistą sytuacją ekonomiczną świadczeniobiorców,
- bardziej zrozumiałe dla obywateli,
- zgodne z zasadą racjonalnego ustawodawcy.

Nie można bowiem pomijać faktu, że obywatel nie otrzymuje do swojej dyspozycji kwoty brutto świadczenia, a więc potrącanie od tej kwoty prowadzi

do obciążania go w oparciu o wartość, która nigdy nie znalazła się w jego majątku.

Uzasadnienie konstytucyjne

W mojej ocenie obecne rozwiązanie budzi poważne wątpliwości z punktu widzenia:

- art. 2 Konstytucji RP – zasady demokratycznego państwa prawnego oraz sprawiedliwości społecznej,
- art. 31 ust. 3 Konstytucji RP – zasady proporcjonalności,
- art. 67 ust. 1 Konstytucji RP – prawa do zabezpieczenia społecznego,
- zasady zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa.

Potrącenie ustalane od kwoty brutto powoduje bowiem, że rzeczywisty ciężar ekonomiczny obciążający emeryta jest znacznie wyższy niż wynikałoby to z samego ustawowego wskaźnika procentowego.

Nie kwestionuję obowiązujących przepisów w zakresie poboru należności, lecz wskazuję na potrzebę ich zmiany w celu zapewnienia większej sprawiedliwości i przejrzystości systemu.

Wnoszę o:

1. Zbadanie przedstawionego problemu pod kątem ochrony praw obywatelskich.
2. Rozważenie skierowania wystąpienia generalnego do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.
3. Rozważenie wystąpienia do Sejmu RP i Senatu RP z postulatem zmiany obowiązujących przepisów.
4. Dokonanie oceny zgodności obecnych regulacji z zasadą sprawiedliwości społecznej, proporcjonalności oraz zaufania obywatela do państwa.
5. Podjęcie działań zmierzających do zmiany przepisów w taki sposób, aby granice potrąceń z emerytur i rent były ustalane od kwoty rzeczywiście należnej do wypłaty świadczeniobiorcy (kwoty netto), a nie od kwoty brutto.
6. Rozważenie wystąpienia do właściwych organów państwowych z rekomendacją podjęcia inicjatywy ustawodawczej w tym zakresie.

Dodatkowy wniosek

Wnoszę również o przekazanie niniejszego wystąpienia lub przedstawienie jego problematyki właściwym organom państwa, w szczególności:

- Marszałkowi Sejmu RP,
- Marszałkowi Senatu RP,
- Komisji Polityki Społecznej i Rodziny Sejmu RP,
- Komisji Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej Senatu RP,
- Ministrowi Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,
- Prezesowi Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,

celem przeprowadzenia analizy obowiązujących przepisów oraz podjęcia działań legislacyjnych prowadzących do ich zmiany.

Z wyrazami szacunku

Minister Rodziny
Pracy i Polityki Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

PRIORYTET